

3.4 KLIMAT

ONDE monitoruje zachodzące oraz planowane zmiany legislacyjne na poziomie krajowym i europejskim, dotyczące zagadnień klimatycznych.

W listopadzie 2022 r. Grupa dokonała badania podwójnej istotności zagadnień dotyczących klimatu na bazie metodyki bazującej m.in. na:

- Komunikacie Komisji Europejskiej, zawierającym wytyczne dotyczące sprawozdawczości w zakresie informacji niefinansowych: Suplement dotyczący zgłaszania informacji związanych z klimatem (C/2019/4490),
- planowanym kształcie Dyrektywy CSRD (tj. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r.) w odniesieniu do sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju i przygotowywanych na jej podstawie standardów ESRS – Europejskich Standardów Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju.

Poziom istotności informacji związanych z klimatem dla Grupy ONDE został określony jako wysoki, tak w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, jak w całym łańcuchu wartości Grupy.

W związku z powyższym uznano za:

- krótki okres – perspektywę roku 2030, z pośrednim kamieniem milowym w roku 2025. Uwzględniono w tym zakresie także elementy wynikające z Pakietu Fit to 55.
- średni okres – perspektywę roku 2040, kiedy w Strategii Europejskiego Zielonego Ładu EU wyznaczono moment

zakończenia procesu podstawowej grupy działań ukierunkowanych na obniżenie śladu węglowego, tożsamy z czasem realizacji do 2040 roku Polityki Energetycznej Polski. Przy określeniu średniego okresu uwzględniono plany docelowej zmiany wskaźników celowych w związku z trwającymi obecnie pracami nad aktualizacją Polityki Energetycznej Polski.

- długi okres – perspektywę roku 2050, kiedy w Strategii Europejskiego Zielonego Ładu założono osiągnięcie neutralności klimatycznej Unii Europejskiej.

Grupa ONDE stale monitoruje również prowadzone działania legislacyjne (związane głównie z implementacją Dyrektywy CSRD oraz ESRS), zastrzegając w oparciu o powyższe możliwość rewizji swoich celów klimatycznych w perspektywie średniego okresu.

ONDE nie miała w roku 2023, a także w przyszłych okresach nie będzie miała, bardzo znaczącego wpływu na klimat, choć wpływ ten może być w pewnej części negatywny i zauważalny. Surowce podstawowe (stal, cement i in.), które ONDE wykorzystuje do produkcji, są produktami branż (np. hutnictwo stali, produkcja cementu), które istotnie wpływają na klimat. W opisie istotności kwestii klimatycznych dla Grupy ONDE uwzględniono znaczący wpływ na zmiany klimatyczne, niewykluczone zmiany legislacyjne i obciążenia związane z emisją gazów cieplarnianych w tych branżach, które mogą mieć niekorzystny wpływ m.in. finansowy na

ONDE. Stwierdzono także, że przy rozpatrywaniu zmian klimatycznych w szerszym ujęciu nasilone anomalie pogodowe mogą mieć wpływ na realizację prowadzonych inwestycji ONDE.

Określiśmy swoją podatności na zmiany klimatu z krokowym jej oszacowaniem na podstawie ćwiczeń określających narażenie, wrażliwość, potencjalny wpływ oraz zdolność przygotowawczą Grupy. Oparliśmy się przy tym o raport z 2021 roku o klimacie Ziemi – tzw. AR6, czyli Sixth Assessment Report przygotowany przez działający przy ONZ Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC). Bazowaliśmy na przygotowanych na tej podstawie analizach scenariuszowych dla czterech scenariuszy: RCP2,6, RCP4,5, RCP6 oraz RCP8,5, za które była odpowiedzialna Międzynarodowa Agencja Energetyczna (IEA). Bazowaliśmy głównie na scenariuszach RCP 4,5 (Ocieplenie na poziomie do 1,5°C) i RCP 8,5 (Ocieplenie na poziomie ponad 4,5°C). Uwzględnione zostały także związane ze scenariuszami zmiany klimatyczne i pogodowe (do roku 2050), wskazane przez portale ISOK (Informatyczny System Ostony Kraju) oraz Klimada 2. Rezultatem prac było określenie poziomu wpływu tych zmian (zagrożenia klimatycznego i pogodowego) na posiadane aktywa, a także zarządzanie nimi przez całą Grupę Kapitałową i jej łańcuch wartości, w tym oczywiście przez samą ONDE.

Równolegle z powyższym analizowaliśmy także istotność społeczno-środowiskową ONDE (istotność wpływu), odnoszącą się do wpływu Grupy na klimat. Wskazano w tej kwestii na znaczący udział Grupy w ograniczaniu zmian klimatycznych. W ONDE wychodzimy naprzeciw oczekiwaniom związanym ze zmianami klimatycznymi, gdyż ma wiedzę, umiejętności i kompetencje w kierunku projektowania instalacji OZE – przede wszystkim farm fotowoltaicznych, ale także i wiatrowych. W ramach deklaracji EMAS zewnętrzny audytor stwierdził, że Grupa jest wyposażona w zasoby, wiedzę, kompetencję i realnie włącza się w dynamiczny i szeroki sposób w procesy zmian źródeł produkcji energii elektrycznej, ciepłej i chłodu w Polsce i Europie na źródła nisko- i bezemisyjne. Grupa ONDE w ramach swoich procesów prowadzi działalność minimalizującą ślad węglowy, a także środowiskowy.

Stwierdziliśmy, że opisywana poniżej istotność ma zatem charakter istotności finansowej (od zewnątrz do wewnątrz) i istotności środowiskowej i społecznej (od wewnątrz na zewnątrz).

Na bazie analizy stwierdziliśmy, że ONDE S.A. spełnia i w najbliższym czasie będzie spełniać restrykcyjne normy regulacyjne, a także oczekiwania klientów w kontekście kluczowych wskaźników wpływu na klimat i odporności na zmiany klimatu.

Kluczowe determinanty wysokiego poziomu istotności kwestii klimatycznych dla ONDE zostały zaprezentowane w poniższej tabeli:

TABELA 9. [201-2] Istotność kwestii klimatycznych dla Grupy ONDE wraz z rodzajem ich wpływu na Grupę:

Istotność finansowa	
Czynnik	Szansa(+)/Ryzyka(-)
Prowadzenie i realizacja inwestycji w okresie zimowym	+
Występowanie nadmiernie ciepłych i suchych okresów letnich, niedających możliwości realizacji w tym czasie pracy	-
Występowanie anomalii pogodowych mogących negatywnie wpływać na proces realizacji inwestycji	-
Realizacja celu minimalizacji własnych aktywów budowlanych	+
Działalność ONDE w zakresie inwestycji służących proekologicznym źródłom energii, w tym budowa instalacji OZE (fotowoltaika + farmy wiatrowe + biogazownie) oraz zamiany paliw wysokoemisyjnych na bezemisyjne (elektryczne, wodorowe, zasilane pracą ludzkich mięśni) i niskoemisyjne w zakresie GHG (w tym rozwiązania hybrydowe i kogeneracyjne)	+
Działalność ONDE w zakresie inwestycji w branżach przemysłowych uznawanych za wysokoemisyjne w kontekście GHG	-
Prowadzenie działalności budowlanej na terenach potencjalnie zagrożonych zmianami klimatycznymi, głównie w aspekcie zmian pogodowych, przejawiające się zmniejszeniem dostępności terenu prac	-
Wzrost ilości i dostępności wiatru oraz słońca w związku ze zmianami klimatycznymi, dający możliwość zwiększenia produkcji energii z tych źródeł	+

Istotność środowiskowa i społeczna

Czynnik	Szansa(+)/Ryzyka(-)
Emitent gazów cieplarnianych GHG, ale w nie w układzie bezpośrednim (w tym aspekcie ONDE stawia się jako jeden z liderów w zakresie niskoemisyjności). Przede wszystkim dotyczy to korzystania z produktów branż, które istotnie wpływają na klimat (m.in. produkcja betonu, produkcja cementu, hutnictwo stali)	-
Chęć i możliwość partycypacji w transformacji energetycznej w Polsce (jako jeden z liderów budownictwa OZE) dzięki posiadanym kompetencjom w zakresie prowadzenia inwestycji w budownictwo dla OZE (fotowoltaika + farmy wiatrowe co wpisuje się w realizację zapisów Europejskiego Zielonego Ładu oraz Polityki energetycznej Polski	+
Znajomość technologii i prowadzenie budów służących adaptacji do zmian klimatu	+
Wysoka emisyjność mas bitumicznych	-

[201-2] Znaczenie kwestii klimatycznych a model biznesowy, strategia i plany finansowe przedsiębiorstwa

ONDE S.A., jako jeden z liderów budownictwa w segmencie OZE, dąży do nieustającego rozwoju zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego biznesu. Model biznesowy i strategia Grupy wpisują się w globalne, klimatyczne wyzwania ukierunkowane na zredukowanie tempa negatywnych zmian klimatycznych. Dla branży budownictwa dla OZE zmiany klimatu mają znaczenie w kontekście zarówno zjawisk atmosferycznych, zmian regulacyjnych, jak i społecznego rozwoju, zainteresowania i świadomości branży elektroenergetycznej.

Przeprowadziliśmy analizę scenariuszy odporności modeli biznesowych i strategii biznesowej ONDE na zmiany klimatu w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej. Przegląd ten pozwolił na uniknięcie ewentualnego negatywnego wpływu na prowadzoną działalność gospodarczą w kontekście strat finansowych, przyszłego obciążenia regulacyjnego i braku akceptacji społecznej dla prowadzonej działalności.

Grupa wykorzystuje w analizie odporności modelu biznesowego model Organizacji Narodów Zjednoczonych – Intergovernmental Panel on Climate Change, w oparciu o scenariusze RCP 4,5 (Ocieplenie na poziomie do 1,5°C. Scenariusz 1) i RCP 8,5 (Ocieplenie na poziomie ponad 4,5°C. Scenariusz 2). To podejście jest tożsame z założeniami Grupy ERBUD. Monitoring odporności modelu biznesowego ONDE na zmiany klimatyczne stał się powszechną praktyką Grupy.

Przegląd Scenariuszy 1 i 2 realizowano w układzie czterech etapów: ułożenia modelu wpływu przedsiębiorstwo-klimat, kalkulacji związanych z nim kosztów zabezpieczenia, analizy bezpieczeństwa obecnego portfela produktów i procesów ONDE oraz propozycji wprowadzenia dodatkowych zabezpieczeń produktów i procesów. Rozpatrując ramy czasowe i analizując wyniki dotyczące istotności model biznesowy ONDE w perspektywie: – krótkoterminowej: jest wystarczająco odporny, a wręcz ONDE jest pionierem w działaniach ograniczających negatywne zmiany klimatyczne i pozwala stawiać czoła ryzykom w tym aspekcie, – średnio- i długoterminowej: jest wystarczająco odporny na zmiany klimatu.

Kluczowy dla ONDE jest także zaimplementowany w Grupie Zintegrowany System Zarządzania, opisany w rozdziale 3.1.

[201-2] Szanse związane ze zmianami klimatu dla ONDE

Dążenie do osiągnięcia celu długoterminowego Grupy (neutralności klimatycznej do 2050) stwarzają dla ONDE szanse w perspektywie długoterminowej, a także średnio-terminowej. Zmiany klimatu i jego ochrona dają możliwości dalszego rozwoju – finansowego i społecznego (niematerialnego) pod kątem zwiększania społecznej świadomości dotyczącej OZE i wzrostu akceptacji tych zmian, a co za tym idzie wpływają na perspektywy przyszłych przychodów.

Specyfika portfolio prowadzonych inwestycji – szczególnie farm fotowoltaicznych, wiatrowych i infrastruktury towarzyszącej – świadczy o wysokim zrozumieniu przez ONDE zmian klimatycznych, nie tylko dla środowiska naturalnego, ale także budowie dalszej konkurencyjności ONDE. Oferowane produkty i tworzenie nowych miejsc pracy związanych z budownictwem OZE wpisują się w główne cele Strategii Europejskiego Zielonego Ładu UE, m.in. w:

- ograniczanie śladu węglowego w kierunku uzyskania przez Europę neutralności klimatycznej,
- ograniczanie śladu środowiskowego, w kierunku realizacji idei zasobooszczędności, poprzez wdrożenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym,
- sprawiedliwej społecznie transformacji, tworzenie nowych miejsc pracy w sektorach niskoemisyjnych i bezemisyjnych.

Pierwszy cel integrowany jest ze zmianami klimatycznymi i wielkością emisji gazów cieplarnianych (GHG), które powodują efekt cieplarniany. Branża budowlana, transport i energetyka, to zasadnicze sektory, na których należy się koncentrować, kiedy mowa jest o głównych strumieniach konieczności ograniczenia gazów cieplarnianych. Oferowane

usługi ONDE są bezpośrednią odpowiedzią (w kontekście operacyjnym) na potrzebę realizacji postawionego celu w Strategii Europejskiego Zielonego Ładu i mechanizmem ograniczania poziomu emisji, dzięki oferowaniu usługi budownictwa dla infrastruktury energetycznej wymaganej do obniżenia emisyjności GHG mixu energetycznego.

Drugi z wymienionych celów Europejskiego Zielonego Ładu związany jest z zasobooszczędnością. Rozpatrywanie działalności biznesowej w kontekście całego łańcucha wartości i cyklu życia produktów daje szansę na projektowanie funkcjonowania przedsiębiorstwa w duchu idei gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) i zatrzymania surowców w obiegu gospodarczym tak długo, jak to możliwe. Gospodarka o obiegu zamkniętym jest ważną częścią Europejskiej Strategii Przemysłowej, a Komisja Europejska wskazuje i akcentuje sektory, które zużywają najwięcej zasobów, jednocześnie mające potencjał w zakresie gospodarki cyrkularnej. Jest to między innymi sektor budownictwa. Działania związane z włączaniem gospodarki o obiegu zamkniętym w zakres usług oferowanych przez ONDE i w wewnętrzne procesy firmy stanowią kolejny fundamentalny element podejścia oraz planów Grupy.

Trzeci z wymienionych celów dotyczy inwestowania w nowe miejsca pracy. Należy podkreślić, że Europejski Zielony Ład deklaruje transformację sprawiedliwą społecznie i mocno akcentuje wyzwanie nowych miejsc pracy w kontekście likwidacji przemysłu wysokochłonnego na rzecz gospodarki niskoemisyjnej i bezemisyjnej, która co do zasady oferuje mniejszy dobrostan i obniża chociażby zdolności inwestycyjne jednostek samorządowych. Pozyskiwanie nowych projektów i inwestycji Grupy wiąże się z ciągłym zapotrzebowaniem na pracowników, zatem realne

uczestnictwo Grupy w transformacji w kierunku neutralności klimatycznej obniża jej społeczne koszty.

W kontekście zmian klimatycznych na działalność firmy sytuacja rynkowa skłania, aby dywersyfikować segment projektów własnych i pozostawić część portfela, by czerpać korzyści ze sprzedaży energii elektrycznej, co pozwoli na jeszcze większe wzmocnienie kapitałowe ONDE. Nieustanne poszukiwanie rozwiązań technicznych, technologicznych, w obszarze organizacji i zarządzania, będzie miało wpływ na wzmocnienie ONDE w kontekście realizacji założeń ratingów ESG i minimalizacji wpływu na klimat. Jednocześnie identyfikacja zaangażowania partnerów biznesowych w aspekty proklimatyczne i prowadzenie dokumentacji na poziomie operacyjnym i strategicznym wesprze działania i decyzje co do dalszego kreowania strategii rozwoju Grupy i współpracy. Zwiększanie ambicji naszych kontrahentów w obrębie łańcucha wartości ONDE, poprzez dostęp do wiedzy i idąca za tym wysoka świadomość problemów klimatycznych przełoży się na korzyści ONDE, ale także szanse biznesowe dla dostawców w całym łańcuchu. Wpisując się w rekomendacje TCFD (Grupy Zadaniowej ds. Ujawniania Informacji Finansowych Związanych z Klimatem) należy wzmocnić strategię ONDE o jeszcze więcej mechanizmów odnoszących się do aspektów klimatycznych w kontekście jej monitoringu i dalej aktualizacji.

W strategii i innych dokumentach organizacyjnych należy uwzględnić kwestie wpływu na klimat przez Grupę, a także ryzyka klimatyczne, szczególnie ostre ryzyka fizyczne i długotrwałe ryzyka fizyczne przy lokowaniu nowych inwestycji.

ONDE pragnie mieć udział w wypełnianiu zobowiązań neutralnej dla klimatu gospodarki, kierując swoimi działaniami tak, aby identyfikować te mające potencjalnie negatywny

wpływ na klimat, jak i wpływ zmian klimatycznych na ONDE. Takie podejście wypełnia zobowiązania Grupy w obszarze zrównoważonego rozwoju i ESG, a także przyczynia się do realizacji prowadzonej przez EU polityki klimatycznej.

Polityka Klimatyczna

[2-23] „Polityka klimatyczna Grupy ONDE na lata 2023-2050” ma na celu wskazanie nadzoru zarządczego nad wyzwaniami związanymi z zapobieganiem negatywnym zmianom klimatu, wyznaczenie celów klimatycznych ONDE wraz ze wskazaniem mechanizmów ich realizacji. Zgodnie z zapisami Polityki określone zostały ryzyka i przeprowadzono ocenę ich wpływu na model biznesowy, wpływu zmian klimatu na działalność poszczególnych segmentów biznesowych, zdefiniowanie zasadniczych wskaźników, a także redukcji emisji w Scope 1, Scope 2 oraz rozszerzenie również działań redukcyjnych o Scope 3. Grupa ONDE realizuje procesy należytej staranności wobec działań ukierunkowanych na łagodzenie zmian klimatu. Polityka została przyjęta przez Zarząd ONDE S.A.

Zapisy Polityki Klimatycznej stanowią także kryterium do wyznaczania przez ONDE corocznych celów środowiskowych. Ich realizacja jest weryfikowana podczas audytów środowiskowych na zgodność z ISO 14001:2015 oraz przez weryfikatora środowiskowego EMAS.

Politykę opracowano, dostosowując się do uwarunkowań regulacyjnych, a także korzystając z wytycznych Grupy Zadaniowej ds. Ujawniania Informacji Finansowych Związanych z Klimatem (TCFD), Komunikatu Komisji Europejskiej będącego Suplementem dotyczącym zgłaszania informacji związanych z klimatem (2019/C 209/01), Strategii Europejskiego Zielonego Ładu (w tym pakietu „Fit for 55”)

i Taksonomii UE, czyli Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE (2020/852) w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady EU (2022/2464) – tzw. Dyrektywy CSRD.

Polityka Klimatyczna jest adresowana do interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Została ona zakomunikowana pracownikom i podwykonawcom ONDE i jest przez nich honorowana.

Wsparciem merytorycznym opracowania byli eksperci ze struktury organizacyjnej Grupy ONDE, a także specjaliści z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Pełny tekst polityki klimatycznej jest dostępny na naszej stronie internetowej pod linkiem: <https://onde.pl/wp-content/uploads/2023/03/polityka-klimatyczna-2023.pdf>

Cele „Polityki klimatycznej Grupy ONDE na lata 2023-2050”

Nadzór nad realizacją postanowień Polityki Klimatycznej Grupy ONDE sprawuje Prezes Zarządu ONDE S.A. Deklaruje on, że dołoży wszelkich starań, aby w latach 2022-2050 spełnić postawione cele w zakresie łagodzenia zmian klimatycznych i ich negatywnych skutków. Ambicje zintensyfikowania działań proklimatycznych ONDE są realizowane od kilku lat a ich odzwierciedlenie można zauważyć w priorytetach i celach Grupy. Cele Polityki Klimatycznej są tożsame z celami Grupy Kapitałowej ERBUD. Cele zostały podzielone na trzy grupy (Grupa 1, Grupa 2, Grupa 3).

Grupa 1. Cele Grupy ONDE w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych (GHG) (w celu łagodzenia zmian klimatu):

W perspektywie krótkoterminowej (do 2030):

- 30% redukcji emisji bezpośrednich (Scope 1),
- 40% redukcji emisji pośrednich (Scope 2), poprzez działania proefektywnościowe oraz poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na poziomie 80% udziału,
- dokończenie wyliczeń emisji pośrednich wynikających z całego łańcucha dostaw i ich redukcja o 10% (Scope 3),
- Włączanie aspektów klimatycznych w modelowaniu portfela zamówień.

W perspektywie średnioterminowej (do 2040):

- 40% redukcji emisji bezpośrednich (Scope 1),
- neutralność w aspekcie emisji pośrednich (Scope 2), poprzez działania proefektywnościowe oraz poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- 20% redukcji emisji pośrednich wynikających z całego łańcucha dostaw (Scope 3).

W perspektywie długoterminowej (do 2050):

- NEUTRALNOŚĆ KLIMATYCZNA uzyskanie neutralności klimatycznej, w tym poprzez redukcję i asymilację emisji pozostałych gazów cieplarnianych,
- ZEROWY ŚLAD WĘGLOWY oferowanie wyłącznie produktów o zerowym śladzie węglowym w fazie A cyklu życia wyrobu/budynku budowlanego wg normy PN-EN 15804.

Za rok bazowy dla ograniczeń emisji GHG w Zakresie 1 (Scope 1) i w Zakresie 2 (Scope 2) określono rok 2020, zaś w Zakresie 3 (Scope 3) rok 2024.

Grupa 2: Cele Grupy ONDE ukierunkowane na poprawę efektywności energetycznej oraz redukcję o 10% śladu węglowego w całym łańcuchu wartości Grupy (w celu

łagodzenia zmian klimatu):

- Redukcja zużycia energii o 10% w oparciu o analizę indeksu zużycia energii do przychodów generowanych na realizowanych inwestycjach.
- Poprawa struktury wykorzystania źródeł energii odnawialnej na prowadzonych inwestycjach w odniesieniu do całkowitych kosztów zużycia energii w wysokości 10%.

Grupa 3. Zdefiniowane dla Grupy ONDE cele zmierzające do znaczącego ograniczenia ryzyk fizycznych związanych z klimatem (w celu adaptacji do zmian klimatu):

- OGRANICZENIE RYZYKA włączenie się organizacji w proces ograniczania ryzyka fizycznego ostrego i ryzyka fizycznego długotrwałego swoich klientów, poprzez przygotowanie produktów realnie je minimalizujących.
- ZERO RYZYKA nierealizowanie budów i produktów budowlanych w miejscach narażonych na zidentyfikowane ryzyko fizyczne ostre i/lub ryzyko fizyczne długotrwałe.

Miks energetyczny

[3-3] [302-1] [302-4] [302-5] W 2023 roku jako Grupa ONDE zwiększyliśmy udział odnawialnych źródeł w naszym miesie energetycznym. Zwiększyło się jednak także całkowite zużycie energii podyktowane zwiększeniem naszej aktywności rynkowej oraz rozwoju Grupy.

Całkowite zużycie energii (z ujęciem energii ze spalania paliw) ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych przez Grupę ONDE w 2023 roku wyniosło 144 635,30 GJ (40 176,47 MWh), co oznacza wzrost o 95,59% w stosunku do poprzedniego roku, oraz wzrost w stosunku do roku bazowego 2020 o 66,43%.

Wielkości zużyć zestawiono z przychodami Grupy ONDE odpowiednio za lata 2020 (586 315 tys. zł), 2021 (1 217 445

tys. zł), 2022 (1 092 852 tys. zł), 2023 (1 083 819 tys. zł). Odnotowaliśmy znaczny wzrost zużycia całkowitej energii o 97,22% w stosunku do roku 2022, zaś w porównaniu do roku bazowego (2020) zachowaliśmy spadek wynoszący 9,97%.

Zużycie samej energii elektrycznej w 2023 roku wyniosło 5132,02 GJ (1425,56 MWh), co oznacza wzrost o 64,97% w stosunku do poprzedniego roku, a do roku bazowego spadek aż o 72,22. Widoczny wzrost energii elektrycznej spowodowany jest prawie czterokrotnym zwiększeniem produkcji mas bitumicznych na wytwórniach w Toruniu i Koszalinie, które generują największe zużycie energii elektrycznej dla całej Grupy.

Ponad 69% energii elektrycznej z OZE

W 2023 r. Grupa ONDE zwiększyła wykorzystanie energii Odnawialnej. Stosunek procentowy energii pozyskanej z odnawialnych źródeł energii odniesiony do całkowitej energii elektrycznej zużytej przez Grupę ONDE wyniósł w 2023 r. 69% wobec 28% w roku bazowym 2020.

W 2023 r. zdobyliśmy Gwarancje Pochodzenia na 800 MWh energii elektrycznej z własnego konta TGE RGP (Towarowa Giełda Energii Rejestr Gwarancji Pochodzenia) jako jedyna spółka w Grupie Erbud. Energia ta została wyprodukowana przez PV Cyranka w okresie, kiedy ONDE było jej właścicielem. Wpis do tego rejestru pozwala umarzać gwarancje pochodzenia energii z OZE (GoO) dla każdej ze spółek w Grupie Erbud.

Na koniec raportowanego okresu w posiadaniu ONDE pozostało 1 GWh gwarancji pochodzenia, które będą umorzone w 2024 r.

ONDE opracowała plan zakupów energii na kolejne lata, który zakłada preferencję energii pochodzącej z OZE nad

energiją pochodzącą ze źródeł nieodnawialnych. Założeniem jest uzyskanie zero emisyjności energii elektrycznej w 2024 r., z wykorzystaniem posiadanych gwarancji pochodzenia, podpisywaniem umów z dostawcami zielonej energii dla ONDE oraz zakup dodatkowych gwarancji pochodzenia w przypadku niewystarczającej ilości.

RYSUNEK 4.

CERTYFIKAT GWARANCJI POCHODZENIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ DLA ONDE S.A.

W Grupie ONDE dokonano obliczenia całkowitej efektywności energetycznej z ujęciem następujących źródeł energii:

- energii elektrycznej,
- energii cieplnej,
- energii ze spalania paliw w samochodach i maszynach (benzyna, olej napędowy, LPG),
- energii ze spalania gazu ziemnego,
- energii ze spalania pyłu węglowego,
- energii ze spalania oleju opałowego.

TABELA 10. [302-1] Zużycie energii w Grupie ONDE z podziałem na poszczególne źródła energii.

Energia z poszczególnych źródeł	Rok 2020 w GJ	Rok 2020 w MWh	Intensywność zużycia energii w 2020 [GJ/tys. zł]	Rok 2022 w GJ	Rok 2022 w MWh	Intensywność zużycia energii w 2022 [GJ/tys. zł]	Rok 2023 w GJ	Rok 2023 w MWh	Intensywność zużycia energii w 2023 [GJ/tys. zł]	Zmiana % wskaźnika A/B (GJ) 2023-2022	Zmiana % wskaźnika A/B (GJ) 2023-2020
Energia elektryczna	9 993,42	2 775,95	0,017	3 136,71	871,31	0,003	5 132,016	1 425,560	0,005	64,975	-72,219
Energia ciepła	brak danych	brak danych	-	1 852,70	514,64	0,002	1 743,240	484,233	0,002	-5,124	brak danych
Energia ze spalania paliw w samochodach i maszynach	33 433,236	9 287,01	0,057	47 139,89	13 094,41	0,043	56 153,921	15 598,311	0,052	20,115	-9,139
Gaz ziemny	19 139,076	5 316,41	0,033	14 757,26	4 099,24	0,014	58 881,408	16 355,947	0,054	302,325	66,430
Pył węglowy	22 748,076	6 318,91	0,039	6 609,51	1 835,98	0,006	21 828,564	6 063,490	0,020	233,012	-48,090
Olej opałowy	1 592,028	442,23	0,003	451,69	125,47	0,000	896,148	248,930	0,001	100,053	-69,549
SUMA	86 906,052	24 140,57	0,148	73 947,76	20 541,04	0,068	144 635,297	40 176,471	0,133	97,221	-9,968

TABELA 11. [302-3] Intensywność zużycia poszczególnych źródeł energii w Grupie ONDE w odniesieniu do przychodów.

Energia elektryczna	ROK 2020 MWh	ROK 2020 GJ	ROK 2022 MWh	ROK 2022 GJ	ROK 2023 MWh	ROK 2023 GJ	Zmiana % 2023-22 GJ	Zmiana % 2023-20 GJ	Odniesienie GJ do przychodu 2020	Odniesienie GJ do przychodu 2022	Odniesienie GJ do przychodu 2023	Zmiana % 2023-2022 (do przychodu)	Zmiana % 2023-2020 (do przychodu)
Poziom całkowitego zużycia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	777,27	2 798,172	871,31	3 136,716	984,27	3 543,36	12,96	26,63	0,0048	0,0029	0,003269	13,9055	-31,4961
Poziom zużycia energii elektrycznej ze źródeł nieodnawialnych	1 998,68	7 195,248	0	0	441,29	1 588,66	-	-77,92	0,0123	0,0000	0,001466	0,000000	-88,0558
Całkowite zużycie energii elektrycznej	2 775,95	9 993,42	871,31	3 136,716	1 425,56	5 132,02	63,61	-48,65	0,0170	0,0029	0,004735	64,9747	-72,2190
Całkowita energia													
Poziom całkowitego zużycia energii ze źródeł odnawialnych	777,27	2 798,172	871,31	3 136,716	984,27	3 543,36	12,96	26,63	0,0048	0,0029	0,003269	13,9055	-31,4961
Poziom całkowitego zużycia energii ze źródeł nieodnawialnych	23 363,30	84 107,88	18 635,86	67 089,096	39 192,20	141 091,94	110,31	67,75	0,1435	0,0614	0,1302	112,0581	-9,2514
Całkowite zużycie energii	24 140,57	86 906,052	20 541,04	73 947,75991	40 176,47	144 635,30	95,59	66,43	0,1482	0,0677	0,1334	97,2213	-9,9677

Wskaźnik B	2020	2022	2023
Przychody ze sprzedaży w tys. zł	586 315	1 092 852	1 083 819

[302-4] W ONDE podejmujemy systematyczne działania związane z kształtowaniem świadomości pracowników w zakresie oszczędzania zużycia energii elektrycznej w biurach i na budowach, oszczędnej jazdy samochodem i optymalizacji przejazdów. Dodatkowo rozwijane są aktywności, które dążą do ograniczania zużycia energii bezpośrednio na budowach.

Emisje gazów cieplarnianych

[3-3] [305-1] [305-2] W kalkulacjach emisji gazów cieplarnianych w zakresie 1 i 2 za rok bazowy przyjęto rok 2020. W stosunku do roku bazowego nie nastąpiły zmiany w metodyce obliczeń emisji gazów cieplarnianych. Rok 2020 został wybrany jako rok bazowy w związku z usystematyzowaniem sposobu zbierania danych poprzez wdrożenie systemu ekozarządzania i audytu EMAS. Jako kryterium konsolidacji wybrano kontrolę finansową.

Wielkość emisji obliczono w oparciu o metodykę GHG Protocol – Revised Edition, wspierając się dodatkowo wskazaniami normy ISO 14067:2018 oraz wskaźnikami jednostkowymi Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE) i Urzędu Regulacji Energetyki (URE). W zakres wyliczeń emisji bezpośredniej gazów cieplarnianych Grupy ONDE w 2022 r. weszły emisje CO₂, CH₄ oraz N₂O, przy zastosowaniu przeliczeń do CO₂e, zgodnie z wartościami Global Warming Potential podanymi w wydaniu V raportu IPPC (Intergovernmental Panel on Climate Change), działającego przy ONZ. Wskaźnik emisyjności dla czynników chłodniczych R134A i R1234YF pochodzi z bazy opublikowanej przez DEFRA (Department for Environment Food and Rural Affairs) – dalej baza DEFRA.

Emisje gazów cieplarnianych definiowane jako bezpośrednie to emisje ze źródeł, które stanowią własność przedsiębiorstwa przedstawiającego sprawozdanie lub są przez nie kontrolowane.

Pośrednie energetyczne emisje gazów cieplarnianych to emisje pochodzące z wytwarzania pozyskanej i zużytej energii elektrycznej, pary, ciepła lub chłodu. W ramy

wyliczeń emisji pośredniej energetycznej gazów cieplarnianych Grupy ONDE w 2023 roku weszły emisje CO₂, CH₄ oraz N₂O, przy zastosowaniu przeliczeń do CO₂e, wyznaczone w oparciu o metodyki location-based i market-based. Emisję energii cieplnej obliczono na podstawie wartości przedstawionej na fakturach, natomiast emisje z energii elektrycznej stanowią estymację opartą na rzeczywistych danych (takich jak koszty zużycia energii). Wszystkie wskaźniki i przeliczniki służące do wyliczenia śladu węglowego użyto tylko ze wskazanych powyżej źródeł (URE, KOBIZE, DEFRA – Department for Environment Food and Rural Affairs).

[2-4] W zestawieniach wielkości emisji gazów cieplarnianych zmieniono dane w zakresie pośrednich energetycznych emisji gazów cieplarnianych w roku 2020. W raporcie opublikowanym za 2021 w ramach metody location-based była informacja, że nie posiadamy danych do opublikowania, natomiast w ramach metody market-based był wynik liczbowy. W zgodzie z przyjętą metodyką obliczania emisji zgodną z Protokołem GHG, powinien być wyniki liczbowy podany dla location-based, a „brak danych” dla market-based. Emisje dla market-based nie zostały obliczone, ponieważ nie była znana struktura dostawców energii oraz nie korzystaliśmy z Gwarancji Pochodzenia.

Grupa ONDE stawia sobie za cel możliwie szybkie osiągnięcie neutralności klimatycznej – przede wszystkim poprzez ograniczenie zużycia energii elektrycznej oraz jej zakup z ekologicznych źródeł. Wdrażane są również rozwiązania, które pozwolą nam zarządzać śladem węglowym i wpływem na klimat w pełnym zakresie, tj. z ujęciem scope 3. Liczenie emisji gazów cieplarnianych (ang. green-

house gases, GHG) pozwala Grupie świadomie zarządzać swoim wpływem na klimat i jest pierwszym krokiem do redukcji śladu węglowego. Grupa oblicza emisję bezpośrednią (scope 1) oraz pośrednią, powstałą ze zużycia zakupionej energii (scope 2).

- Najczęściej przyjmowana systematyka dot. emisji GHG to:
- zakres 1 (ang. scope 1): bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych ze źródeł, które stanowią własność przedsiębiorstwa lub są przez nie zarządzane;
 - zakres 2 (ang. scope 2): pośrednie emisje gazów cieplarnianych pochodzące z wytwarzania pozyskanej i zużytej energii elektrycznej, pary, ciepła lub chłodzenia;
 - zakres 3 (ang. scope 3): wszystkie pośrednie emisje gazów cieplarnianych nieobjęte zakresem 1 i 2, które występują

w łańcuchu wartości przedsiębiorstwa składającego sprawozdanie – w tym emisje zarówno na wcześniejszych, jak i na późniejszych etapach łańcucha.

Poniżej zaprezentowano dane dla Zakresów (Scope) 1 i 2. W 2023 roku suma emisji gazów cieplarnianych wygenerowanych przez Grupę ONDE w Scope 1 i w Scope 2 wg metody market-based wyniosła 9 922,76 eCO₂ [Mg] (ton ekwiwalentu dwutlenku węgla). Oznacza to wzrost wielkości emisji w stosunku do 2022 r. o 92,86%. Suma emisji GHG według metody location-based była wyższa w porównaniu do wyników otrzymanych metodą market-based i wyniosła 10 462,09 eCO₂ [Mg], ponieważ metoda ta nie uwzględnia gwarancji pochodzenia energii z OZE ani różnic w emisyjności poszczególnych dostawców.

TABELA 12. Poziom emisji gazów cieplarnianych (GHG)

GRUPA ONDE	2020	2022	2023	Zmiana 2023-2022	Zmiana 2023-2020
SUMA EMISJI BEZPOŚREDNICH eCO ₂ (SCOPE 1) [Mg]	6 377,32	4 955,65	9 349,22	88,66%	46,60
SUMA EMISJI POŚREDNICH eCO ₂ (SCOPE 2) [Mg] (metoda market-based)	brak danych	189,53	573,54	202,61%	brak danych
SUMA EMISJI POŚREDNICH eCO ₂ (SCOPE 2) [Mg] (metoda location-based)	1 937,61	806,42	1 112,87	38,00%	-42,56
SUMA EMISJI eCO ₂ (SCOPE 1 + SCOPE 2) [Mg] (metoda market-based)	brak danych	5 145,18	9 922,76	92,86%	brak danych
SUMA EMISJI eCO ₂ (SCOPE 1 + SCOPE 2) [Mg] (metoda location-based)	8 314,933	5 762,07	10 462,09	81,57%	25,82

[305-7] W 2023 r. po raz drugi publikujemy wyodrębnione emisje metanu i podtlenku azotu ze spalania różnego rodzaju paliw. Obliczenie emisji dokonano w oparciu o GHG Protocol zgodnie z wartościami „Global warming potential” podanymi w wydaniu V raportu IPPC (Inter-governmental Panel on Climate Change).

Emisje CH₄ i N₂O wchodzą w skład emisji bezpośrednich wykazanych we wskaźniku 305-1.

TABELA 13. Poziom emisji metanu i podtlenku azotu w emisji bezpośredniej (SCOPE 1) Grupy ONDE w latach 2022-2023

CH ₄ i N ₂ O	2022	2023	Zmiana 2023/2022
Wartość emisji CH ₄ w tCO ₂ e	15,63	23,77	52,08
Wartość emisji N ₂ O w tCO ₂ e	9,97	16,44	64,86

W działalności ONDE na podstawie posiadanych pozwoleń emisyjnych dla wytwórni mas bitumicznych wskazać można inne emisje do powietrza m.in.: NO_x, SO₂, CO₂, CO, PM₁₀. Wielkość emisji w latach 2022-2023 prezentuje poniższa tabela:

TABELA 14. [305-7] Tlenki azotu (NOX), tlenki siarki (SOX) i inne znaczące emisje do powietrza.

Emisje	Wskaźnik A (kg)		Wskaźnik B (produkcja MMA)		R=A/B		Zmiana 2023-2022 (%)
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	
Emisje NO _x	1 580	6 170	48 146,14	178 153,38	0,03	0,03	0,06
Emisje SO ₂	150,00	570	48 146,14	178 153,38	0,00	0,003	0,03
CO ₂	1 488 710	6 575 250	48 146,14	178 153,38	30,92	36,91	0,19
PM ₁₀	833,45	3 292,72	48 146,14	178 153,38	0,02	0,02	0,07
CO	8 860	48 560	48 146,14	178 153,38	0,18	0,27	0,48

Wielkość emisji uzależniona jest od wielkości produkcji MMA, która w porównaniu z rokiem 2022 wzrosła o 270% co jednocześnie daje odpowiednio wzrost poszczególnych emisji NO_x (0,06%), SO₂ (0,03%), CO₂ (0,19%), CO (0,48%), PM₁₀ (0,07%).

Wielkości emisji zostały obliczone na podstawie czasu pracy wytwórni oraz okresowych pomiarów emisji do powietrza realizowanych przez akredytowane laboratorium.

W tym roku Spółka nie ewidencjonowała pozostałych wymaganych do ujawnień emisji tj: trwałych zanieczyszczeń organicznych (POP), lotnych związków organicznych (LZO) (ang.VOC), niebezpiecznych substancji zanieczyszczających powietrze (HAP).

W 2023 po raz drugi w ONDE obliczono również emisje biogeniczne. Są one raportowane „Outside of scopes” zgodnie z wytycznymi GHG Protocol. Do ich obliczenia użyto wskaźników emisji CO₂ z bazy opublikowanej przez DEFRA w 2022 roku.

TABELA 15. Poziom emisji biogenicznych gazów cieplarnianych (GHG) Grupy ONDE w latach 2022–2023

Emisje biogeniczne	Rodzaj paliwa	Wynik tCO ₂ e	
		2022	2023
	benzyna	48,47	76,39
	olej napędowy	84,09	182,89
	SUMA	132,56	259,28

TABELA 16. [305-4] Wielkość emisji gazów cieplarnianych (GHG) Grupy ONDE w odniesieniu do przychodów

	2020	2022	2023	Zmiana % 2023-2022	Zmiana % 2023-2020
Poziom emisji bezpośrednich (zakres 1) na jednostkę przychodów ze sprzedaży [Mg eCO ₂ /tys. zł]	0,01088	0,0045	0,00863	90,23%	-20,69%
Poziom emisji pośrednich (zakres 2, metoda market-based) na jednostkę przychodów ze sprzedaży [Mg eCO ₂ /tys. zł]	brak	0,0002	0,0005292	205,14%	brak
Poziom emisji pośrednich (zakres 2, metoda location-based) na jednostkę przychodów ze sprzedaży [Mg eCO ₂ /tys. zł]	0,00330	0,0007	0,001027	39,15%	-68,93%
Poziom emisji bezpośrednich i pośrednich (zakres 1 i 2, metoda market-based) [Mg eCO ₂ /tys. zł]	brak	0,0047	0,00916	94,46%	brak
Poziom emisji bezpośrednich i pośrednich (zakres 1 i 2, metoda location-based) [Mg eCO ₂ /tys. zł]	0,01418	0,0053	0,00965	83,08%	-31,93%

Dane o wielkości emisji gazów cieplarnianych zestawiono z przychodami Grupy ONDE odpowiednio za lata 2020 (586 315 tys. zł), 2021 (1 217 445 tys. zł), 2022 (1 092 852 tys. zł), 2023 (1 083 819 tys. zł). Wyniki wskazują, że poziom emisji bezpośrednich i pośrednich energetycznych na jednostkę przychodu uległ zwiększeniu o 83,08%. W porównaniu z rokiem bazowym uzyskano spadek o 31,93%. Znaczący wpływ na wartość tego wskaźnika,

ma model biznesowy Grupy ONDE, zakładający wysoki udział w przychodach segmentu budownictwa OZE. Jest to budownictwo mniej emisyjne niż budownictwo drogowo-inżynieryjne, ponieważ wykazuje mniejsze zapotrzebowanie na energię w trakcie budowy, a także wymaga mniejszego zaangażowania jednostek maszynowych, co przekłada się na niższe zużycie paliw.

[305-3] Inne pośrednie emisje gazów cieplarnianych (zakres 3)

Grupa ONDE od dwóch lat podejmuje kroki i działania w celu przygotowania się do pozyskania wiarygodnych danych będących podstawą obliczania emisji pośrednich w zakresie Scope 3. Biorąc pod uwagę skalę działalności całej Grupy, z uwagi na ilość prowadzonych inwestycji, ilość dostawców zarówno usług jak i materiałów, jest to znaczące wyzwanie.

W pierwszym etapie prac dokonaliśmy identyfikacji istotnych z punktu widzenia zakresu działania Grupy ONDE elementów zaliczanych do emisji pośrednich w zakresie Scope 3. Identyfikacji dokonano wspólnie z ekspertami Akademii Górniczo-Hutniczej (AGH) w Krakowie, czego efektem było również stworzenie bazy danych w zakresie wskaźników emisyjności poszczególnych materiałów wykorzystywanych na budowach ONDE.

Kolejnym etapem działania było zaprojektowanie narzędzi informatycznych i włączenie ich w procesy zarządzania istniejące w spółce. Wdrożone narzędzia pozwalają nam na ewidencjonowanie i bieżące weryfikowanie danych nie tylko wewnętrznie - w ramach Grupy, ale i danych dostarczanych przez naszych dostawców.

W Grupie ONDE rokiem bazowym dla emisji pośrednich (Scope 3) będzie rok 2024. Jednak już dla roku 2023 chcielibyśmy poniżej zaprezentować dane wynikowe dotyczące emisji w dwóch istotnych dla nas kategoriach tego zakresu:

- **Kategoria 1: Zakupione materiały i usługi.** W kategorii tej ujęliśmy emisje związane z wbudowanymi przez polskie spółki kluczowymi materiałami budowlanymi (jest ich 6). Do obliczeń wykorzystano wskaźniki emisji w zakresie A1-A5 cyklu życia wyrobu/budynku w ujęciu „cradle to grave”, wedle normy PN-EN 15804:2012, udostępnione przez producentów w deklaracjach środowiskowych EPD swych materiałów oraz dostępne w bazach materiałów budowlanych, w tym głównie w niemieckiej bazie ÖKOBAUDAT,
- **Kategoria 3: Emisje związane z energią i paliwami nieujęte w zakresie 1 i 2.** Do obliczeń w tej kategorii wykorzystano rzeczywiste zużycia paliw przez dostawców wykonujących swoje prace pracując w ramach inwestycji oraz wskaźniki emisyjności DEFRA (Department for Environment Food and Rural Affairs) i KOBiZE (Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami).

W tabeli przedstawiamy wyniki wyliczeń poziomu emisji gazów cieplarnianych w tych trzech kategoriach w łańcuchu wartości Grupy ONDE w roku 2023.

Poziom emisji gazów cieplarnianych (GHG) w trzech istotnych kategoriach Zakresu 3 w roku 2023

Nr kategorii	Nazwa kategorii	Wielkość emisji
		eCO ₂ [Mg]
1	Zakupione materiały i usługi	944 181,31
3	Działania związane z paliwami i energią (nieuwzględnione w zakresie 1 lub 2)	2 846,44
SUMA EMISJI		947 027,75

Zdecydowanie największe wartości emisji w Zakresie 3 w aspekcie przedstawionych kategorii zostały zanotowane w roku 2023 w kategorii 1 (Zakupione materiały i usługi). Stanowiły one bowiem prawie 99,7% sumy emisji GHG Zakresu 3. Potwierdzają one tezę, że w przypadku działalności Grupy ONDE to właśnie surowce i materiały budowlane stanowią największą pozycję, ale także i największe wyzwanie, dla dalszych prac nad ograniczaniem śladu węglowego w tej branży.

Grupa ONDE zobowiązuje się do działań służących zmniejszaniu śladu węglowego w tej, jak i innych kategoriach śladu węglowego należących do Zakresu 3. Nieprzerwanie prowadząc na obecnym etapie działania w zakresie digitalizacji procesów służących usystematyzowaniu danych w ramach całej Grupy, które już za rok 2024 pozwolą nam ujawnić wszystkie emisje pośrednie w Zakresie 3 a dalej je dynamicznie i skutecznie ograniczać.

